

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقه هفت تهران

ساعت امتحان : ۱۰ صبح
وقت امتحان : ۶۰ دقیقه
تاریخ امتحان : ۱۴۰۰ / ۱۰ / ۱۹
تعداد برگ سؤال : ۲ برگ (۳ صفحه)

ش صندلی (ش داوطلب) : دبیرستان هاتف (دوره دوم)
نام و نام خانوادگی : پایه: دهم
رشته : انسانی
سؤال امتحان درس: علوم و فنون ادبی
نام دبیر: جناب آقای فیض آبادی
سال تحصیلی: ۱۴۰۰-۰۱
نوبت امتحانی : دی ماه

۱. جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید.

- الف) متن، نخستین گام موثر در رویایی با متون است. (۵,۰)
- ب) وسیله ادراک وزن است. (۵,۰)
- ج) با دولت مستقلی که بعد از طاهریان تشکیل داد توانست زبان فارسی را حفظ کند. (۵,۰)
- د) ترجمه تفسیر طبری توسط نوشته شد. (۵,۰)
- ه) سجعی که واژگان آن هم در وزن و هم در حروف پایانی اشتراک داشته باشند نامیده می شود. (۵,۰)

۲. به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

- الف) سومین مرحله از مراحل پنجگانه تحلیل شعر و نثر چیست؟ (۵,۰)
- ب) عوامل اساسی پیدایی شعر به ترتیب چه هستند؟ (۵,۰)
- ج) فارسی دری با کدام خط نوشته می شد؟ (۵,۰)
- د) پدر شعر فارسی کیست؟ شعر مدحی چگونه در قرن چهارم رواج داشت (۱)
- ه) در تقطیع هجایی، حرف "ن" در چه صورت حذف می شود؟ (۵,۰)

۳. هر کدام از توضیحات زیر مربوط به کدام یک از قلمروهای زبانی، ادبی و فکری می شوند. (۲)

- الف) تاکید بر اهمیت تعلیم در شعر: (ب) استفاده از جملات بلند و ساده
- ج) وجود آرایه تشبیه در شعر (د) وجود واژگان قافیه در مصراع های زوج شعر:

۴. درباره لحن و فضای عاطفی شعر زیر مختصر توضیح دهید. (۱)

من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید
قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید

۵. دو واج آرایبی و دو واژه آرایبی در ابیات زیر پیدا کنید و توضیح دهید. (۲)

- سرو بالای تو، گر سوی چمن بخرامد
به تگ پاگرو از سرو خرامان ببرد
- بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر
دیدی که چگونه گور بهرام گرفت؟
- از درد سخن گفتن و از درد شنیدن
با مردم بی درد ندانی که چه درد است

۶. درباره زبان فارسی نو به این سوالات پاسخ دهید. (۲)

- الف) نام دیگر آن چیست؟
ب) نام دومش به چه معناست؟
- ج) این زبان به مفهوم واقعی خود همزمان با کدام حکومت پدید آمد؟
د) منطقه رواج آن نخست در کجا بود؟

۷. رایج ترین موضوعات نثر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم چه بود؟ (۷۵، +)

۸. لحن چگونه کشف می‌شود و چه تاثیری دارد؟ (۱)

۹. عبارت "تیر انداز" را یک بار با حذف همزه و یک بار بدون حذف همزه تقطیع کنید. (۱)

۱۰. بیت زیر را به صورت کامل به خط عروضی بنویسید و تقطیع هجایی کنید.

(هجایها را جدا جدا بنویسید و نوع هجایها را زیر هر کدام مشخص کنید.) (۲)

- خلوتم چراغان کن، ای چراغ روحانی
ای ز چشمه نوشت، چشم دل چراغانی

۱۱. نوع هجای کلمات زیر را مشخصی کنید. (۱)

- نادان:

- پیاز:

۱۲. در جملات زیر واژگان سجع و نوع آن را معین کنید. (۲)

- زندگی با جهل ذلت است و شهادت در راه دانش عزت.

- من راه رفتن به سوی خدای را دانم لیک قضای الهی را شناختن نتوانم.